

Ana Z. Huber¹
Univerzitet u Beogradu
Filološki fakultet

IZVEŠTAVANJE O KORONAVIRUSU NA PRIMERU ŠPANSKIH MEDIJA *EL PAIS*, *LA VANGUARDIA* I *20 MINUTOS*²

Apstrakt: Tema ovog rada je medijsko izveštavanje o koronavirusu i prpratnim fenomenima globalne zdravstvene krize na primeru tri španska dnevna lista: El Pais, La Vanguardia i 20 minutos. Korpus tekstova čine novinski članci objavljeni tokom 2020. godine. Cilj ovog rada je da pokaže sličnosti i razlike u izveštavanju o koronavirusu na primeru tri veoma uticajna, ali ne jednako kredibilna španska medija. Izabrali smo četiri teksta iz svakog lista, jedan iz svake od četiri ključne faze epidemije. Prema našoj metodologiji, te faze su: izbijanje zaraze u Kini, pojava prve žrtve bolesti u Španiji, uvođenje vanrednog stanja i karantina i prvo ukidanje vanrednog stanja 21. juna 2020. godine. U radu ćemo analizirati još dvanaest tekstova koji se bave različitim aspektima života u doba korone: ljudskim pravima, javnim zdravljem, ekonomijom i poznatim ličnostima zaraženim koronavirusom. Kroz analizu tekstova obratićemo pažnju na elemente novinskog jezika, kao i na etiku novinarskog pristupa temi koronavirusa.

Ključne reči: *koronavirus, Španija, El Pais, La Vanguardia, 20 minutos, mediji, jezik.*

1. Uvod

Koronavirus je najčešće pominjan pojam u javnosti od kraja 2019. do sredine 2021. godine, što je potvrdila i organizacija *American Dialect Society* proglašivši pojam *covid* za reč 2020. godine (ADS, internet). Pandemija nepoznate bolesti

¹ anahuber9295@gmail.com

² Rad je nastao u okviru naučnoistraživačkog rada na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, gde je autorka angažovana kao stipendistkinja Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

izazvala je veliku medijsku pažnju i postala dominantna tema u globalnom medijskom diskursu. I u ovom slučaju pokazalo se da su mediji jedni od glavnih aktera u kriznim situacijama jer su «la principal fuente de informaciones a la que recurre la ciudadanía»³ (Molina Manzano 2020: 7). *Nova normalnost* koju je virus doneo uticala je na mnoštvo promena u funkcionisanju sveta, koje mediji već godinu i po dana pomno prate. Pojava ovako dalekosežnih razmera zahteva analizu sa lingvističkog stanovišta,⁴ s obzirom na to da se o njoj svetska populacija informiše najviše putem medija.

Tema ovog rada je izveštavanje španskih štampanih medija, odnosno njihovih elektronskih verzija, o različitim fazama pandemije, kao i o propratnim fenomenima zdravstvene krize. Korpus tekstova na kom se zasniva ovaj rad čine novinski članci objavljeni na internet portalima španskih dnevnih listova *El Pais*, *La Vanguardia* i *20 minutos*, u periodu od 1. januara 2020. godine do 31. decembra 2020. godine. Za potrebe ovog rada pročitali smo ukupno oko 150 tekstova na temu koronavirusa iz sva tri lista i zaključili smo da je, na osnovu medijskog izveštavanja, moguće razlikovati četiri ključne faze toka epidemije: izbijanje zaraze u Kini, pojava prve žrtve bolesti u Španiji, uvođenje vanrednog stanja i karantina i prvo ukidanje vanrednog stanja i karantina 21. juna 2020. godine. Sve pročitane tekstove smo analizirali u kratkim crtama, a potom smo izabrali četiri teksta iz svakog lista, odnosno po jedan iz svake od četiri ključne faze toka epidemije, kako bismo ih komparativno analizirali. U radu ćemo predstaviti tekstove koji sadrže najviše indikativnih elemenata za lingvističku analizu, vodeći se kategorijama novinarskog stila koje je formulisao Aleks Grihelmo⁵ (Grijelmo 2014).

U radu ćemo analizirati i dvanaest tekstova (po četiri iz svakog lista) koji se bave različitim aspektima života u doba pandemije, za koje smo na osnovu šireg korpusa od oko 150 tekstova zaključili da su najzastupljeniji. Ti aspekti su: ljudska prava i slobode, javno zdravlje, ekonomske posledice pandemije i informacije o javnim ličnostima koje su obolele od koronavirusa. Za analizu izveštavanja o različitim fazama i aspektima pandemije koristićemo induktivnu, deduktivnu i komparativnu metodu.

³ „Glavni izvor informacija za kojim posežu građani”. Svi prevodi citata u radu su autorski.

⁴ U ovom radu nećemo analizirati vizuelne komponente tekstova (fotografije, infografike, video-zapise).

⁵ Grijelmo (2014) kao odlike dobrog novinarskog stila navodi jasnoću, logičan redosled iznošenja informacija, umereno izražavanje ličnog duha, odmeren vokabular, ritmičnost i zvučnost teksta, umeće sastavljanja upečatljivog početka i kraja teksta.

Ovom selekcijom pokušaćemo da pokrijemo politički, medicinski, pravni, medijski i životni aspekt pandemije, koji su označeni kao ključni (Ebart Medijski arhiv 2020: 6).

Ova tri medija odabrana su zbog jasne isprofilisanosti i međusobne raznolikosti. *El Pais* je renomirani madridski medij neutralnih ili umereno levih pozicija i najčitaniji španski list, ne računajući sportske novine *Marca* (Statista, internet). *La Vanguardia* su novine iz Barselone. Druge su po broju prodatih primeraka u Španiji, odmah iza *El Paisa* (Statista, internet). U istraživanju koje se bavi analizom naslovnih strana španskih dnevnih novina u vreme korone, *La Vanguardia* je ocenjena kao izrazito neutralan medij (Núñez Gómez et al. 2020: 49).

Prema kriterijumima koje navodi Borrat (2005: 5–6, internet), *El Pais* i *La Vanguardia* mogu se okarakterisati kao «periódicos de calidad»⁶. To su listovi čija se tematika bazira informisanju i iznošenju stavova. Pozivajući se na Džona Merila, Borrat (2005: 7, internet) navodi da se kvalitetna štampa odlikuje međunarodno relevantnim informacijama, ozbiljnošću i jasnim i oštrim vestima i komentarima. Uz to dodaje da se kvalitetna štampa bazira pre svega na kredibilitnosti, a potom na uticaju na javno mnjenje (Borrat 2005: 10) i kao primer takvog lista navodi upravo *El Pais*. Takođe, u istraživanju posvećenom iznošenju brojki u španskim novinama u doba korone, *El Pais* je kvalifikovan kao list koji je najsveobuhvatnije izveštavao o krizi (Córdoba-Cabús et al. 2020: 330–331).

20 minutos je list koji se besplatno deli širom Španije, namenjen je najširoj čitalačkoj publici i sklon je senzacionalističkom pristupu temama. Portal ovog lista pokazao se kao jedan od najproduktivnijih u doba pandemije, sa najbrže rastućim brojem objavljenih vesti na temu korone (Lázaro-Rodríguez, Herrera-Viedma 2020: 7).

Cilj ovog rada je da pokaže sličnosti i razlike u izveštavanju o koronavirusu na primeru tri različita i uticajna, ali ne jednako kredibilna španska medija.

Kriterijumi koji će se imati u vidu pri analizi članaka jesu objektivnost, informativnost i koherentnost, s jedne strane, i pristrasnost, senzacionalizam i neujednačenost, s druge strane. Posebno ćemo obratiti pažnju na elemente tačnosti i sveobuhvatnosti (Krejt 2010: 341–342).

Obratićemo pažnju na elemente novinskog jezika kao što su: evidencijalnost,⁷ spoj učenog, neutralnog i kolokvijalnog registra, eufemizmi i politička korektnost kao sredstva jezičke manipulacije, metaforične konstrukcije, red reči, neologizmi,

⁶ „Kvalitetna, renomirana štampa”.

⁷ Evidencijalnost se definiše kao skup lingvističkih jedinica koje se koriste za iskazivanje izvora određene informacije (Figueiras da Silva 2010: 32).

upotreba glagolskih oblika, kao i na grafostilističke odlike (Grijelmo 2014, Pejović 2007, Pejović 2012). Bavićemo se i etikom novinarskog pristupa temi koronavirusa (Dej 2008, Krejg 2010). Analiziraćemo naslove i njihovu relevantnost u odnosu na sam tekst. Naslove ćemo posmatrati u svetlu kriterijuma koje postavlja Molina Manzano (2020: 7, 23–24): da li su umirujući ili izazivaju paniku i da li su informativni ili interpretativni.

2. Analiza novinskih tekstova

Svi analizirani tekstovi lista *El Pais* potpisani su imenom i prezimenom, osim teksta koji se bavi poznatim ličnostima zaraženim koronom (El País 2020). U *La Vanguardiji* takođe samo jedan tekst nosi potpis redakcije (Redacción Barcelona La Vanguardia 2020). List *20 minutos*, u skladu sa politikom neprekidnog ažuriranja, mahom prenosi agencijske vesti (EFE 2020) ili tekstove potpisuje redakcijski (20 minutos¹, 20 minutos², 20 minutos³, 20 minutos EP), dok su samo tri teksta potpisali novinari.

2.1. Tekstovi kroz faze pandemije

Pojam *koronavirus* ušao je u masovnu upotrebu u medijima u drugoj polovini januara 2020. godine. Najzastupljeniji naziv za novu bolest na španskom je *coronavirus*, čest je i uskostručni termin *COVID-19*, dok se neki novinari radi poštovanja načela sinonimije opredeljuju za neprecizniji oblik *el virus*⁸. *El Pais* u tekstu sa početka širenja bolesti (Güell 2020) u naslovu nabraja nepoznanice u vezi sa poreklom, simptomima i smrtnošću od virusa («origen, síntomas, letalidad») i navodi tri tačke koje ukazuju na neizvesnost. Pojam smrtnosti daje senzacionalistički prizvuk naslovu, ali odgovara novonastaloj situaciji. Novinar se ograđuje od iznetih informacija bezličnom konstrukcijom «Lo que se sabe del nuevo virus»,⁹ čime čitaocima stavlja do znanja da je tema i dalje nepoznanica. Uvodna rečenica sadrži prenaplašenu i u datom trenutku neutemeljenu tvrdnju da je korona izazvala «una de las mayores crisis sanitarias de los últimos años»¹⁰. Ovakva hiperbola daje tekstu interpretativnu dimenziju i odiše dozom senzacionalizma. U nastavku slede uravnoteženija rečenica «Lo que sigue son las certezas e interrogantes abiertos

⁸ Ovo bi bio primer jezičkog uopštavanja, gde se leksema sa širokim spektrom značenja uobličava u kontekstu (Pejović 2012: 225).

⁹ „Ono što se zna o novom virusu”.

¹⁰ „Jednu od najvećih zdravstvenih kriza poslednjih godina”.

sobre el episodio»,¹¹ kao i odmerena izjava da upale pluća mogu biti potencijalno smrtonosne («potencialmente¹² mortales»). Retorska pitanja se koriste kao podnaslovi koji fragmentiraju tekst, što je čest postupak i u drugim medijima¹³ (npr. Triana 2020).

La Vanguardia (Triana 2020) bira naslov u formi pitanja («¿Qué se sabe del nuevo coronavirus de China?»),¹⁴ apostrofirajući nedostatak informacija o virusu kako pitanjem, tako i pridevom „nov”. *20 minutos* u ovoj fazi prenosi nepotpisan tekst agencije EFE (2020) sa neutralnim naslovom, koji sadrži samo aktuelne brojke («Ya van 132 muertos y casi 6.000 casos confirmados por coronavirus en China»)¹⁵. Podnaslov zvuči nepouzdan uz konstataciju «Un experto chino augura que el punto máximo de contagios llegará en una semana»,¹⁶ ne precizirajući koji je stručnjak u pitanju i koristeći glagol *augurar* („proricati, predviđati”), koji ne uliva poverenje. U svim tekstovima na portalu *20 minutos* boldirane su ključne brojke, reči i rečenice. Ovakva praksa može biti olakšica za čitaoce koji žele da za nekoliko sekundi saznaju suštinu vesti. Međutim, ovako formatiran tekst može zavarati čitaoca i usmeriti mu pažnju na nešto što nije dovoljno relevantno, već predstavlja interes medija. Takva praksa tipična je za medije sklone tabloidnom izveštavanju. List *La Vanguardia*, na primer, boldira samo antrfilee, u kojima se nalaze izdvojene ključne informacije iz teksta.

Još jedna naznaka senzacionalizma jeste preterana upotreba zareza, na koju Grijelmo (2014) skreće pažnju. U istom tekstu lista *20 minutos* svaki podnaslov dobija pompezan prizvuk zahvaljujući zarecima: «Tibet, sin contagios», «El pico máximo, en 10 días»¹⁷. Isti je slučaj u tekstu *20 minutos*2 (2020), gde se javlja podnaslov «La primera victoria, frenar la curva»¹⁸. Ovakvi zarezi rečenicu čine eliptičnom, ali i prenaplašenom. Slične pojave nismo zapazili u drugim listovima.

Pojava prve žrtve koronavirusa donela je ujednačene, odmerene i informativne naslove u španskim medijima: «Valencia confirma la muerte de un hombre con

¹¹ „Čekaju nas izvesnosti i otvorene neizvesnosti u vezi sa ovom pojavom”.

¹² Svako podvlačenje u radu je autorsko.

¹³ Čestu upotrebu pitanja Grijelmo (2014) smatra stilski lošim postupkom.

¹⁴ „Šta se zna o novom koronavirusu iz Kine?”

¹⁵ „Već je 132 umrlih i 6.000 potvrđenih slučajeva koronavirusa u Kini”.

¹⁶ „Jedan kineski stručnjak predviđa da ćemo do vrhunca broja zaraženih doći za nedelju dana”.

¹⁷ „Tibet, bez zaraženih”; „Vrhunac, za 10 dana”.

¹⁸ „Prva pobeda, zaustaviti krivulju”.

coronavirus»¹⁹ (Zafra, Linde 2020); «Un hombre en València,²⁰ primer fallecido por coronavirus en España»²¹ (Redacción Barcelona La Vanguardia 2020); «Valencia confirma el primer muerto con coronavirus en España: un hombre de 69 años que falleció el 13 de febrero»²² (Alcutén 2020). *20 minutos* u dugačkom naslovu naglašava da je oboleli preminuo nekoliko nedelja pre nego što je vest zvanično saopštena. *El Pais*, na primer, u uvodnoj rečenici navodi da su vlasti informaciju kasno iznele u javnost (Zafra, Linde 2020), ali to čini bez širenja panike. Isto čini i *La Vanguardia* (Redacción Barcelona La Vanguardia 2020), naglasivši u podnaslovu da su vesti potvrđene posle drugog kruga analiza.

Sastavni deo novinskih tekstova čine autentična svedočenja ljudi pogođenih nekim događajem (Grijelmo 2014). Takav postupak, uz poštovanje načela privatnosti, prisutan je u tekstu *El Paisa* (Zafra, Linde 2020):

Entre los contagiados hay también un trabajador de EL PAÍS, según ha anunciado la dirección del periódico. Se trata de un periodista de la redacción de Madrid que estuvo recientemente en Milán (Italia) y que trabaja en el área de revistas. El diario está en contacto permanente con las autoridades sanitarias y ha tomado ya las medidas recomendadas en el protocolo de actuación. La actividad en la redacción de EL PAÍS sigue con normalidad²³.

Ovaj tekst poslužio je redakciji kao prilika za promociju, gde ona navodi sebe kao primer pravilnog postupanja u uslovima pandemije.

Proglašenje vanrednog stanja u martu 2020. godine propraćeno je naslovima: «Sánchez decreta el estado de alarma durante 15 días» (Cué 2020); «El Gobierno toma el control de todo el país y apela a la unidad de acción» (Juliana 2020); «Sánchez detalla las restricciones de estado de alarma: “Las medidas son drásticas y tienen consecuencias”»²⁴ (20 minutos2 2020). *El Pais* i *20 minutos* u prvi plan stavljaju premijera Sančeza, dok *La Vanguardia* bira bezličniju reč „vlada” i ističe

¹⁹ „Valensija potvrdila smrt jednog muškarca od korone”.

²⁰ Interesantno je da se samo u katalonskom listu *La Vanguardia* javlja originalni oblik naziva ovog grada sa grafijom *é*.

²¹ „Čovek iz Valensije prvi preminuli od korone u Španiji”.

²² „Valensija potvrdila prvu smrt od korone u Španiji: čovek star 69 godina umro 13. februara”.

²³ „Među zaraženima je i jedan zaposleni u *El Paisu*, kako je objavila uprava lista. Radi se o novinaru madridske redakcije, koji je nedavno bio u Milanu (Italija) i koji radi u oblasti časopisa. List je u stalnom kontaktu sa zdravstvenim vlastima i već je preduzeo predložene mere protokola o postupanju. Aktivnosti redakcije *El Pais* odvijaju se uobičajeno.”

²⁴ „Sančez proglasio vanredno stanje u trajanju od 15 dana”; „Vlada preuzima kontrolu nad zemljom i apeluje na jedinstvo”; „Sančez detaljno o merama vanrednog stanja: Mere su drastične i biće posledica”.

potrebu za jedinstvom. Naslov u *20 minutos* je senzacionalistički i podiže paniku jer ističe pompezne reči *drásticas* i *consecuencias*.

Početak teksta Cué (2020) izrazito je narativno-interpretativan, uz upotrebu anafore: «Nada resiste al coronavirus. Ni la salud ni la economía ni la política»²⁵. Prisutne su fatalističke konstatacije o paralisanju evropske ekonomije poput «La pandemia está paralizando la economía europea», koja čitaoca upotrebom konstrukcije *estar* + *gerundio* smešta u središte apokaliptičnih zbivanja. Ideološka obojenost teksta vidi se na primeru potenciranja teme odlaganja lokalnih izbora u Galisiji i Baskiji. Naime, autor teksta smatra da je pandemija poslužila Vladi kao savršen izgovor za privremeno otkazivanje izbora. Stoga je i završna rečenica izrazito pesimistična: «Ahora viene lo más duro»²⁶. Tema izbora prisutna je i u tekstu *20 minutos*2 (2020).

Tekst autora Juliana (2020) počinje rečenicom pod navodnicima, što Grijelmo (2014) ne preporučuje. Uvodna rečenica „Todo el poder para el ministro de Sanidad”²⁷ predstavlja pseudocitat jer su u pitanju reči samog autora. Za razliku od druga dva lista, samo se ovde posebno ističe da su katalonska i baskijska autonomna policija stavljene pod nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova Španije, što se može protumačiti kao ideološki motivisan postupak ili stav da bi Katalonce to trebalo naročito da zanima. Rečenice su duge i sadrže umetnute delove (*incisos*):²⁸ «El Consejo de Ministros se prolongó durante más de siete horas – en ningún lugar estaba escrito que iba a ser una reunión corta – como consecuencia de la complejidad del decreto del estado de alarma...»²⁹. Tekst odiše napetošću i čini se da autor teži da dočara atmosferu sa sastanka. Sličan postupak zapažamo i u tekstu Linde (2020): «Los expertos consultados ven con buenos ojos que las medidas ya no estén al albur de los tribunales de justicia —que en alguna ocasión las han tumbado— y que se puedan tomar de manera ágil...»³⁰.

U maju 2020. godine javili su se nagoveštaji o ukidanju vanrednog stanja. Naslovi iz ovog perioda su umereni i optimistični, mada ima i onih koji sabiraju štetu od korone: «Fin del estado de alarma más de 9.000 detenidos y 1,2 millones

²⁵ „Ništa ne odoleva koroni. Ni zdravlje ni ekonomija ni politika”.

²⁶ „Sada dolazi ono najteže”.

²⁷ „Sva moć ministru zdravlja”.

²⁸ Grijelmo (2014) umetnute rečenice smatra odlikom lošeg stila.

²⁹ „Savet ministara trajao je duže od sedam sati – nigde nije ni pisalo da će sastanak biti kratak – kao posledica složenosti dekreta o vanrednom stanju...”

³⁰ „Konsultovani stručnjaci gledaju sa odobravanjem to što mere više ne zavise od sudova – koji su ih u nekim slučajevima oborili – i što se mogu sprovesti brzo...”

de sanciones»³¹ (20 minutos 2020). Koriste se hiperbolični izrazi poput „ogromna cifra” («una abultada cifra») i „zatrpana administracija” («una administración sobrepasada»).

U tekstu Cué i García de Blas (2020) istaknutije je pitanje političkih previranja unutar Vlade, izazvanih neslaganjem oko sprovođenja restriktivnih mera. Vidljiv je ironičan stav autora prema opisanoj situaciji: «No es nada habitual que el Consejo de Ministros apruebe una cosa y en la rueda de prensa se presente otra muy diferente, en este caso con fechas concretas, por lo que algunos ministros se quedaron sorprendidos»³². Na portalu *La Vanguardia* tekst je napisan po principu „iz minuta u minut” (Farrés 2020). Takav pristup dopušta veću dozu interaktivnosti i sadrži formulacije bliske televizijskom jeziku: «¡Hasta aquí el directo», «Mañana seguiremos con toda la información»³³. Boldirane su ključne reči u tekstu, a to su uvek i pojmovi *coronavirus* i *Covid-19*, što doprinosi utisku širenja panike, i pored ohrabrujućih vesti. Tekst obiluje izjavama zvaničnika o ukidanju vanrednog stanja, kao i objavama sa Tvitera.

2.2. Aspekti života u svetlu korona krize

Jedna od glavnih tema u španskim medijima nakon uvođenja vanrednog stanja bio je policijski čas. Zabrana kretanja posmatrana je i analizirana sa sociološkog, psihološkog, ekonomskog i pravnog aspekta i pokrenula je brojne kontroverze.

U tekstu Linde (2020), konsultovani epidemiolog Havijer del Agila koristi drugo lice jednine u navođenju primera kako bi se približio čitaocima: «Si impones el toque de queda a partir de medianoche, estás limitando una actividad muy concreta...»³⁴. S obzirom na zatvorenost kao dominantno fizičko i mentalno stanje tog doba, javljaju se brojni sinonimi za kuću u svim tekstovima: *casa*, *hogar*, *domicilio*, *albergue*.

La Vanguardia objavljuje tekst (Marchena 2020) sa polemičkim naslovom «Las dudas del toque de queda»,³⁵ koji dopunjuje nadnaslov u kom se pokreće pitanje ograničavanja ljudskih sloboda i pravnog osnova za proglašenje policijskog časa. Prva rečenica predstavlja referencu na početak *Manifesta Komunističke partije*

³¹ „Na kraju vanrednog stanja više od 9.000 privedenih i 1,2 miliona kazni”.

³² „Nije baš uobičajeno da Savet ministara odobri jedno, a na konferenciji za štampu iznese nešto drugo, u ovom slučaju konkretne datume, zbog čega su neki ministri ostali zatečeni.”

³³ „Uživo dovde”; „Sutra nastavljam sa svim informacijama”.

³⁴ „Ako uvedeš policijski čas od ponoći, ograničavaš vrlo konkretne aktivnosti...”

³⁵ „Nedoumice o policijskom času”.

Karla Marksa i Fridriha Engelsa (1848): «Un fantasma recorre Europa: el toque de queda»³⁶. Od čitalaca se zahteva nivo znanja kojim će prepoznati intertekstualnost. Neki delovi teksta sadrže klišetizirane fraze (*la pregunta de millón de dólares – pitanje od milion dolara*, latinsku okamenjenu frazu *sui generis*). Marchena (2020) piše u prvom licu množine, što je prema Grihelmu (Grijelmo 2014) odlika lošeg stila.

20 minutos se ovom temom bavi kroz servisne informacije (20 minutos³ 2020). Svaki podnaslov predstavlja novi segment teksta u kom se govori o određenoj španskoj pokrajini i pravilima koja važe na njenoj teritoriji. Dominantno je leksičko polje vremena sa brojnim kolokacijama: *franja horaria, adoptar el horario, aplicar horario, modificar las horas, dar comienzo, finalizarlo* (*vremenski period, usvojiti satnicu, primeniti satnicu, izmeniti satnicu, početi, završiti*). Prisutna je i metaforično-metonijska konstrukcija u vezi sa satima: «Cataluña es la una de las más madrugadoras»³⁷.

U tekstu Sevillano i Pérez (2020) u naslovu se nalazi pompezna reč: «La saturación de la sanidad pública impulsa el seguro privado de salud»³⁸. Pompezne reči prisutne su i u nastavku (*colapso, desbordado – kolaps, razvaljen*). Česta je upotreba futura zbog opisa predviđanja. Značajan segment ovog članka čini ljudska priča, odnosno *declaración de testigo* ili *arranque humano* (Grijelmo 2014), primer situacija kroz koje su građani Španije prošli za vreme korona krize. Jedno svedočenje je potpisano, a jedno anonimno. Priče su date u istorijskom prezentu, što navodi čitaoce da se lakše povežu sa temom teksta. U članak su uključene i izjave predstavnika osiguravajućih kuća, čime su zastupljene sve relevantne strane za ovu temu.

Tekst Ricart (2020) ima upozoravajući naslov: «La Covid-19 monopoliza la sanidad privada en las áreas donde afecta más»³⁹. Prva rečanica sadrži elemente hiperbole: «La Covid-19 ha cambiado el panorama sanitario de manera impensable desde que el Gobierno “nacionalizara” la sanidad privada»⁴⁰. Glagol pod navodnicima signalizara da nacionalizacija nije stvarna, ali da objedinjeni rad liči na nacionalizaciju, što takođe predstavlja primer evidencijalnosti.

³⁶ «Un fantasma recorre Europa: el fantasma del comunismo» (Marx, Engels, internet), odnosno „Bauk kruži Evropom – bauk komunizma” (Marks, Engels 2008: 565).

³⁷ „Katalonija je jedan od najvećih ranoranilaca”.

³⁸ „Slom javnog zdravstva podstiče privatno zdravstveno osiguranje”.

³⁹ „Kovid-19 prisvojio privatno zdravstvo u najpogođenijim zonama”.

⁴⁰ „Kovid-19 promenio sistem zdravstva na nezamisliv način otkad je Vlada ‘nacionalizovala’ privatno zdravstvo”.

Članak *Tragacete* (2020) sadrži naslov u kom se složenim perfektom (*pretérito perfecto*) sugerije da je uticaj prošlih događaja na sadašnjost vidljiv: «Las residencias de mayores de Madrid han registrado 6.056 fallecidos desde que comenzó la pandemia de Covid-19»⁴¹. Uvodna rečenica puna je pompeznih reči (*magnitud, abrumadora – ogromna veličina, mučna*). Tekst obiluje dramatičnim leksemama (*víctimas, datos dramáticos, no tiene cura, hace verdaderos estragos – žrtve, dramatični podaci, nema leka, pravi pokolj / uništava sve pred sobom*). Ukazivanje na moguću manipulaciju brojkama primer je kvalitetnog istraživačkog novinarstva. Sva tri teksta u vezi sa aspektom javnog zdravlja obiluju medicinskom terminologijom.

Ekonomске posledice pandemije zauzele su veliki deo medijskog prostora u Španiji. Članak *El Paisa* (Zafra et al. 2020) donosi uznemirujući, ali realan naslov: «La debacle económica del coronavirus en gráficos»⁴². Adekvatnost naslova opravdava podnaslov u kome su nabrojani faktori koji su doveli do pomenutog debakla. Tekst obiluje leksemama koje se odnose na prognoze: *previsiones, incertidumbre extrema, vaticinar (predviđanja, ekstremna neizvesnost, prognozirati)*, stoga je futur dominantno glagolsko vreme. Javljaju se pompezne reči poput *efecto demoleedor, desplome, apocalíptico* i *mazazo (razoran efekat, urušavanje, apokaliptično, pokolj)*, kao i iskaz o najvećem padu BDP-a u bližoj istoriji: «una caída del PIB en España del 8%, la peor de su historia reciente». Česta je upotreba glagola *realizar*, takozvane poštapalice (*verbo muletilla*).

20 minutos (20 minutos EP 2020) eksplicitno ukazuje na pad BDP-a u tekstu pod naslovom «Ceprede prevé una caída del PIB asturiano del 5,5% este año»⁴³. Iz naslova punog ekonomskih termina saznaje se izvor informacije (Centro de Predicción Económica), dok je u podnaslovu objašnjena i sama skraćunica,⁴⁴ kao i termin PIB (Producto Interior Bruto – BDP). I ovde je prisutan glagol *augurar*. Tekst je dalje složen i neprohodan jer vrvi od podataka i brojki bez dodatnih objašnjenja i procena stručnjaka.

Članak na ekonomske teme iz *La Vanguardije* (Zorrilla 2020) predstavlja poluprikrivenu propagandu. Naime, njegov cilj je afirmacija rada ustanove CECA (Confederación Española de Cajas de Ahorros), pod čijim okriljem posluje većina španskih banki, čiji se logoi vide u dnu stranice. Kontrastiraju se teška opšta situacija, opisana pojmovima kao što su *emergencia sanitaria, confusión* ili *incertidumbre*

⁴¹ „Madridski domovi za stare zabeležili su 6.056 smrtnih slučajeva od početka pandemije Kovid-19”.

⁴² „Ekonomski debakl usled koronavirusa kroz grafike”.

⁴³ „CEP predviđa pad asturijskog BDP-a za 5% ove godine”.

⁴⁴ Grijelmo (2014) preteranu upotrebu skraćunica smatra stilski neprihvatljivom i insistira na njihovom objašnjenju ukoliko nisu opštepoznate.

(*urgentna zdravstvena situacija, konfuzija, neizvesnost*), i posvećenost CECA-e, opisana sintagmama i leksemama «compromiso con la sociedad», *responsable, sostenible* (*društvena odgovornost, odgovoran, održiv*). Podnaslovi su predviđeni da afektivno deluju na čitaoce («compromiso y profesionalización», «oxígeno al tejido industrial», «impacto en la calidad de vida de los más vulnerables»⁴⁵), naročito drugi, metaforični iskaz, i treći, koji se koristi politički korektnim afektivnim jezikom. Niz sinonimnih iskaza ukazuje na dinamičan rad ove ustanove i njenu temeljnu ulogu u društvu: «el faro que ha guiado», «estaban siendo el vehículo», «motor del crecimiento», «elemento fundamental para vertebrar la sociedad» (*svetionik koji je navodio, bili su pokretač, motor rasta, ključan element za podršku društvu*). Tekst obiluje bankarsko-ekonomskom leksikom: *transferencia, reembolso, asesoramiento, pymes*,⁴⁶ *moratorios* (*transakcija, isplata, finansijsko savetovanje, moratorijum*). Ovaj članak je primer ispraznog propagandnog jezika, kojim se suštinski ne kaže ništa, a može da se proširuje unedogled.

U doba pandemije javnost je bila zainteresovana za zdravstveno stanje poznatih ličnosti koje su obolele od korone. Kako navodi Dej (2008: 167), javne ličnosti imaju pravo na privatnost i novinarskom izveštavanju o njihovoj bolesti treba pristupiti oprezno. Međutim, u eri društvenih mreža granice privatnosti drastično su pomerene, te javne ličnosti samoinicijativno obaveštavaju pratioce o toku bolesti, uključujući i intimne detalje poput fotografija i video-snimaka iz bolnice (Corzo Suárez 2020; El País 2020). Te sadržaje kasnije preuzimaju internet portali i inkorporiraju ih u svoje tekstove, prenoseći sve kolokvijalne i vulgarne izraze. Pristup ovom aspektu identičan je u sva tri medija i zasniva se na principu „I bogati plaću”. Novinari žele da prikažu da i slavne ličnosti nisu pošteđene tokom pandemije: «y es que ni la fama ni el dinero inmunizan contra pandemia», Flavio Brijatore je «millionario contagiado», a metaforičnim iskazom «el virus no distingue entre la sangre azul ni la común»⁴⁷ potcrtava se da su svi ugroženi (Corzo Suárez 2020). Ističe se kako su poznati prevazišli ili pobedili koronu: «Estos son los famosos que han superado el coronavirus» (Cobos y González 2020), «Famosos que vencieron al coronavirus» (Corzo Suárez 2020). U upotrebi su prosti perfekat (*pretérito indefinido*) i složeni perfekat, u zavisnosti od stepena povezanosti sa sadašnjošću koju autori žele da postignu. Koristi se sintagma *rostros conocidos* (*poznata*

⁴⁵ „Odgovornost i profesionalnost”; „kiseonik za industrijsko tkivo”; „uticaj na kvalitet života najranjivijih”.

⁴⁶ Pequeñas y medianas empresas – mala i srednja preduzeća.

⁴⁷ „Ni slava ni novac ne štite od pandemije”; „zaraženi milioner”; „virus ne razlikuje plavu i običnu krv”.

lica). Vesti o smrtnim slučajevima date su u prostom perfektu, a prisutni su i gerundi i frazeologizmi (*debatiéndose entre la vida y la muerte – boreći se između života i smrti*). Ima i primera humora povezanog sa ratničkom leksikom (*vencer al bicho – pobediti životinjicu/biće*). U tekstu u listu *La Vanguardia* (Corzo Suárez 2020) zaseban boks posvećen je Novaku Đokoviću i nepoštovanju mera tokom organizacije revijalnog turnira u Beogradu u junu 2020. godine i vrlo je kritički intoniran.

2.3. Zajedničke jezičke odlike tekstova

Brojni su primeri evidencijalnosti u analiziranim tekstovima: «Aún no se conoce con exactitud»; «Por ahora, ésta es la información disponible», «se ha encontrado una cierta vinculación» (Triana 2020), «según ha podido saber *La Vanguardia*» (Juliana 2020), «según los datos recopilados» (Zafra et al. 2020); posebnu grupu čine ograde koje navode tačan izvor i one predstavljaju primer dobre novinarske prakse: «según CGTN» (EFE 2020); «según fuentes del Ejecutivo» (Cué 2020); «según portavoz María Jesús Montero» (Cué, García de Blas 2020); «En opinión del catedrático de Derecho Administrativo de la Universidad de Valencia Gabriel Doménech»⁴⁸ (20 minutos1 2020).

U situacijama poput korona krize opasno je i neodgovorno davati neprecizne podatke o izvorima informacija. *El Pais* pravi takve propuste, pa navodi da «Las investigaciones realizadas hasta el momento apuntan que...» i «Los expertos apuntan que...» (Güell 2020), ne naglašavajući o kojim je istraživanjima i stručnjacima reč; koriste i konstrukciju «informan fuentes sanitarias cercanas al caso»⁴⁹ (Zafra, Linde 2020). Svi mediji se pozivaju na opšte izvore poput Svetske zdravstvene organizacije, ministarstava, sekretarijata. Navođenje brojeva bez jasno naznačenog izvora može se podvesti pod širenje panike. Dobar primer navođenja relevantnog izvora bio bi: «El reputado neumólogo chino Zhong Nanshan cree que el pico de contagios se alcanzará en diez días»⁵⁰ (EFE 2020). Na internet portalima izjave zvaničnika i institucija često su potkrepljene i linkovanim objavama sa zvaničnih Tviter naloga.

⁴⁸ „Iako se ne zna tačno”; „za sada su to dostupne informacije”; „uočena je izvesna veza”; „koliko je uspela da sazna *La Vanguardia*”; „prema prikupljenim podacima”; „kako prenosi CGTN”; „prema izvorima iz Vlade”; „kako kaže portparolka Marija Hesus Montero”; „po mišljenju profesora upravnog prava sa Univerziteta u Valensiji Gabrijela Domeneka”.

⁴⁹ Konstrukcije poput „izvori blisku slučaju” ostavljaju utisak nepotrebne tajanstvenosti svojstvene žutoj štampi.

⁵⁰ „Ugledni kineski pulmolog Čong Nanshan veruje da će se vrhunac broja zaraženih dostići za deset dana.”

Svi tekstovi sadrže mnoštvo leksema iz medicinskog žargona (*epidemia, pandemia, paciente, neumonía, estado grave o leve, necropsia, comorbilidad, prueba – epidemija, pandemija, pacijent, pneumonija, teško ili lakše stanje, obdukcija, komorbiditet, test*), kao i različite sinonime i leksička polja u vezi sa smrću (*muerte, mortal, letal, muerto, fallecido – smrt, smrtan, smrtonosan, umrli, preminuli*). Prisutan je i pravni i ekonomski žargon, pre svega u tekstovima koji se bave posledicama korone (20 minutos1 2020; 20 minutos EP 2020; Cué, García de Blas 2020; Marchena 2020; Sevillano, Pérez 2020; Zorilla 2020): *herramienta constitucional, reincidencia, jurisprudencia, cobertura legal, aprobar la ley, decretar un estado de alarma, dar potestad, ingresar impuestos, agilización de pago, infrafinanciación (ustavni instrument, povratnički prestup, pravna nauka, zakonski okvir, usvojiti zakon, proglasiti vanredno stanje, dati nadležnost, naplatiti porez, olakšice u plaćanju, umanjeno finansiranje)*. Zabaleta García (2020: 26) navodi da je pandemija donela mnoštvo neologizama i novih jezičkih upotreba u španski jezik. Nisu u pitanju reči čiji oblici nisu ranije postojali, već pojmovi koji su se iznenada našli u frekventnoj upotrebi u javnom i interpersonalnom diskursu.

Izrazita je sinonimija u okviru leksičkih polja u vezi sa virusom (*afectados/ infectados/ contagiados – zaraženi, velocidad/expansión/propagación del virus – širenje virusa, brote/escalada – izbijanje, cuarentena/confinamiento/aislamiento – karantin, caída/desescalada/rebote – pad*). Brojne su kolokacije sa medicinskom konotacijom, od kojih su neke postale klišeji: *manifestar síntomas, contraer el coronavirus, dar positivo/negativo, ingresar en el hospital, dar de alta/baja, zonas de riesgo, agujero negro, epicentro de la pandemia*; česte su i kolokacije *gestión de la crisis, protección de la salud pública, combate sanitario, amortiguar los efectos, tomar/cumplir medidas, saltarse el confinamiento, frenar la pandemia, hacer frente a la crisis*⁵¹. Tu su i nezaobilazne kolokacije *estado de alarma, toque de queda, distancia social i nueva normalidad – vanredno stanje, policijski čas, fizička (socijalna) distanca i nova normalnost*.

Javljuju se tipične metaforične konstrukcije: *dar sus frutos, la pelota está en su tejado (dati plodove, još je nerešeno)*. Prisutni su opšti eufemizmi (*un debate enriquecedor – plodna rasprava*), kao i oni bazirani na političkoj korektnosti: *desfavorecidos, más vulnerables, más necesitados, discapacitados (ugroženi, najranjiviji, najpogođeniji, ometeni)*. Najviše je ovakvih primera u tekstu sa PR prizvukom lista *La Vanguardia* (Zorilla 2020).

⁵¹ Ispoljavati simptome, zaraziti se koronom, biti pozitivan/negativan, primiti u bolnicu, biti na bolovanju / vratiti se sa bolovanja, zone rizika, crna rupa, epicentar pandemije; upravljanje krizom, očuvanje javnog zdravlja, zdravstvena bitka, ublažiti posledice, preduzeti mere / pridržavati se mera, prekršiti izolaciju, zaustaviti pandemiju, suočiti se sa krizom.

Dominantno glagolsko vreme je složeni perfekat, kojim se naglašava bliskost prošlih događaja i njihov uticaj na sadašnjost. Prosti perfekat koristi se pri nabranjanju pojediničanih radnji koje nemaju uticaja na sadašnji trenutak. Većina tekstova napisana je u narativnom prezentu. Povremeno se javljaju futur i pluskvamperfekat. Pasivne konstrukcije javljaju se samo na mestima gde su neophodne, radi naglašavanja ili usled odsustva subjekta.

Sa stanovišta grafostilistike, dominantne grafostileme čine boldirani pojmovi. Razlike u fonu vidljive su između naslova i tela teksta, dok su nadnaslovi i podnaslovi kurzivni ili nemarkirani i slične veličine slova kao u samom tekstu. Grafostileme manje su izražene u onlajn izdanjima nego u štampanim novinama. Grafički i vizuelno izdvojeni su antrfilei i boksovi zbog značaja ili specifičnosti pod teme kojom se bave.

Čolović (2020: 115) zapaža da se u srpskoj štampi „koronavirus najčešće pojavljuje u narativnim tekstovima, otelovljen kao neki imaginarni, literarni ili mitski lik”. Na osnovu analize španskih novinskih tekstova, zaključujemo da se u tekstovima informativnog karaktera ovakvi opisi ne javljaju. Međutim, u političkoj retorici na temu pandemije kombinacija patetike i pretnje i te kako je zastupljena. Ono što je u srpskoj javnosti „nevidljivi neprijatelj” (Čolović 2020: 115), u izjavama premijera Pedra Sančeza je «combate contra el virus» („bitka sa virusom”) ili «la victoria total» („potpuna pobjeda”) (20 minutos 2020; Cué 2020). Štrkalj Despot (2020: 4–5) primećuje ekspanziju upotrebe ratne terminologije kada se govori o koronavirusu. Isto zapaža i Zabaleta García (2020: 32) na španskim primerima punim ratničkih metafora. Pozivanje na jedinstvo vrlo je učestalo u političkom i javnom diskursu usmerenom na koronu.

Optimalan red reči *subjekat + predikat + dopune* (Grijelmo 2014) dosledno se poštuje, osim u slučajevima posebnog naglašavanja. Primer stilski opravdane inverzije nalazimo u tekstu Alcutén (2020): «Evitar que la epidemia de coronavirus se extienda entre el personal sanitario, especialmente entre médicos y enfermeros, es ahora una prioridad para el Gobierno»,⁵² gde se suština iskaza nalazi na početku rečenice.

Usled ozbiljnosti situacije, stil je dominantno neutralan, uz primese kolokvijalnog, kako bi bio bliži prosečnom čitaocu. Pozitivna pojava jeste minimalna upotreba stranih reči i izraza, i to mahom samo latinskih i starogrčkih internacionalizama u vezi sa medicinom.

⁵² „Izbeći da se koronavirus proširi među medicinskim osobljem, naročito među lekarima i bolničarima, sada je prioritet Vlade.”

3. Zaključak

Novinari pribegavaju raznovrsnim jezičkim manipulacijama kako bi postigli efekat ubedljivosti (Pejović 2007: 157). U doba pandemije, težnja da se bude prvi u saznanjima postala je još izraženija zbog čestih promena krizne situacije. Kako navodi Grijelmo (2014), novinski tekstovi trebalo bi da iznose informacije koje su nove i sveže. Međutim, u vreme korone čini se da se svake sekunde dešava nešto novo, a sve liči na *perpetuum mobile*.

Kroz analizu tekstova iz španskih dnevnih listova *El Pais*, *La Vanguardia* i *20 minutos* možemo zaključiti da nijedan od ovih medija nije napravio drastična ogrešenja o dobru novinarsku praksu, ni u lingvističkom ni u etičkom smislu. Tekstovi u *El Paisu* su ozbiljni, informativni i sadrže malobrojne senzacionalističke elemente. Ti elementi su dobro izbalansirani, sa odmerenim izjavama, i mogu se smatrati opravdanim u svrhu privlačenja pažnje čitalaca. Izvori su u načelu jasno naznačeni, uz pojedine propuste. Članci *La Vanguardije* odlikuju se većom dozom senzacionalizma, ali u granicama umerenog. Najočitiiji su primeri isticanja senzacionalističkih reči u prvi plan, mada nema mnogo takvih slučajeva. List *20 minutos*, kome se inače pripisuje tabloidni pristup, pokazao se tokom izveštavanja o pandemiji kao prihvatljiv izvor informacija za čitaoce kojima je dinamičnost najvažnija. Međutim, ove novine najviše odišu senzacionalizmom u grafostilističkom smislu, zbog brojnih boldiranih odeljaka i napadnih fontova, kojima utiču na usmeravanje čitaočeve pažnje, kao i zbog hiperbola u naslovima i telu teksta.

Sva tri lista su jezički ujednačena i koherentna, njihovi novinari izveštavaju objektivno uz povremene lične i ironične opaske koje bitno ne narušavaju kvalitet teksta. *El Pais* uliva najviše poverenja ako se uzme u obzir da je sedam od osam analiziranih tekstova potpisano imenom novinara.

Naslovi svih tekstova mahom su informativni, uz pojedine reči sa senzacionalističkim prizvukom. Tekstovi su usklađeni sa dobrim novinarskim stilom, jasni su, logičnog redosleda izlaganja informacija, leksički su bogati i imaju upečatljiv početak. Uvodne rečenice adekvatno su odgovarale na novinarska pitanja Ko?, Šta?, Gde?, Kada?, Kako? i Zašto?. Većina tekstova jasno je i dosledno navodila izvore i u velikoj meri se koriste jezičke ograde.

Najveća novina u medijskom jeziku nakon izbijanja pandemije jeste dominacija medicinske, ali i ekonomske i pravne terminologije, kao i zastupljenost evidencijalnosti kako bi se očuvao kredibilitet. Kao i u drugim kriznim situacijama, vidna je upotreba ratnih metafora. Umesto eufemizama za smrt i bolest, češće se koriste sinonimi kako bi tekstovi bili stilski bogatiji.

Na osnovu analize korpusa, možemo zaključiti da je koronavirus u Španiji adekvatno medijski praćen i nije zloupotrebljen u senzacionalističke svrhe. Kriza ovakvih razmera pokazala je da senzacionalizam treba da ostane rezervisan za neke druge, banalnije teme, ali ne i za borbu za opšte zdravlje.

Izvori

1. 20 minutos1 (20. 6. 2020), «Fin del estado de alarma más de 9.000 detenidos y 1,2 millones de sanciones», *20 minutos*, <https://www.20minutos.es/noticia/4298765/0/fin-estado-alarma-9000-detenidos-12-millones-sanciones/>. Web. 31. 5. 2021.
2. 20 minutos2 (14. 3. 2020), «Sánchez detalla las restricciones de estado de alarma: “Las medidas son drásticas y tienen consecuencias”», *20 minutos*, <https://www.20minutos.es/noticia/4188032/0/pedro-sanchez-detalla-restricciones-estado-alarma-medidas-drasticas-consecuencias/>. Web. 28. 5. 2021.
3. 20 minutos3 (25. 10. 2020), «Toque de queda nocturno en toda España: con qué horario está en cada comunidad», *20 minutos*, <https://www.20minutos.es/noticia/4430662/0/toque-queda-nocturno-espana-horario-entra-vigor-cada-comunidad-autonoma/>. Web. 28. 5. 2021.
4. 20 minutos EP (11. 5. 2020), «Ceprede prevé una caída del PIB asturiano del 5,5% este año», *20 minutos*, <https://www.20minutos.es/noticia/4254485/0/ceprede-preve-una-caida-del-pib-asturiano-del-5-5-este-ano/>. Web. 28. 5. 2021.
5. Alcutén, Jacobo (3. 3. 2020), «Valencia confirma el primer muerto con coronavirus en España: un hombre de 69 años que falleció el 13 de febrero», *20 minutos*, <https://www.20minutos.es/noticia/4174137/0/primer-muerto-coronavirus-espana/>. Web. 28. 5. 2021.
6. Güell, Oriol (31. 1. 2020), «Origen, síntomas, letalidad... Lo que se sabe del nuevo virus de China», *El País*, https://elpais.com/sociedad/2020/01/29/actualidad/1580309595_830193.html. Web. 30. 5. 2021.
7. El País (6. 4. 2020), «Famosos con coronavirus: de Carlos de Inglaterra a las cantantes Pink y Marianne Faithfull», *El País*, <https://elpais.com/gente/2020-04-06/famosos-con-coronavirus.html>. Web. 30. 5. 2021.
8. EFE (29. 1. 2020), «Ya van 132 muertos y casi 6.000 casos confirmados por coronavirus en China», *20 minutos*, <https://www.20minutos.es/noticia/4134417/0/ya-van-132-fallecidos-y-casi-6-000-casos-confirmados-por-coronavirus-en-china/>. Web. 28. 5. 2021.
9. Zafra, Ignacio y Pablo Linde (4. 3. 2020), «Valencia confirma la muerte de un hombre con coronavirus», *El País*, <https://elpais.com/sociedad/2020-03-03/valencia-confirma-la-muerte-de-un-hombre-con-coronavirus.html>. Web. 30. 5. 2021.
10. Zafra, Mariano, Patricia R. Blanco, Antonio Alonso, Luis Sevillano Pires y Jacob Vicente López (22. 4. 2020), «La debacle económica del coronavirus en gráficos», *El País*,

- https://elpais.com/economia/2020/04/16/actualidad/1587035630_565470.html. Web. 29. 5. 2021.
11. Zorrilla, Ángela (21.6.2020), «El sector bancario, clave para la reactivación económica del país», *La Vanguardia*, <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2020/06/21/pagina-7/317966431/pdf.html?search=estado%20de%20alarma>. Web. 28. 5. 2021.
  12. Juliana, Enric (15. 3. 2020), «El Gobierno toma el control de todo el país y apela a la unidad de acción», *La Vanguardia*, <https://www.lavanguardia.com/politica/20200315/474144555296/gobierno-control-pais-apela-unidad-accion.html>. Web. 28. 5. 2021.
  13. Linde, Pablo (26. 10. 2020), «Los expertos advierten de que el toque de queda no es la panacea», *El País*, <https://elpais.com/sociedad/2020-10-25/los-expertos-advienten-de-que-el-toque-de-queda-no-es-la-panacea.html>. Web. 29. 5. 2021.
  14. Marchena, Domingo (24. 10. 2020), «Las dudas del toque de queda», *La Vanguardia*, <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2020/10/24/pagina-27/342317482/pdf.html?search=toque%20de%20queda>. Web. 28. 5. 2021.
  15. Redacción Barcelona La Vanguardia (3. 3. 2020), «Un hombre en València, primer fallecido por coronavirus en España», *La Vanguardia*, <https://www.lavanguardia.com/vida/20200303/473959677606/coronavirus-primer-muerto-espana-valencia.html>. Web. 28. 5. 2021.
  16. Ricart, Marta (4. 4. 2020), «La Covid-19 monopoliza la sanidad privada en las áreas donde afecta más», *La Vanguardia*, <https://www.lavanguardia.com/vida/20200404/48287491681/covid-19-monopoliza-sanidad-privada-areas-afectamas.html>. Web. 28. 5. 2021.
  17. Sevillano, Elena G. y Gorca R. Pérez (30. 12. 2020), «La saturación de la sanidad pública impulsa el seguro privado de salud», *El País*, <https://elpais.com/sociedad/2020-12-29/la-saturacion-de-la-sanidad-publica-impulsa-el-seguro-privado-de-salud.html>. Web. 29. 5. 2021.
  18. Tragacete, Mónica (15. 4. 2020), «Las residencias de mayores de Madrid han registrado 6.056 fallecidos desde que comenzó la pandemia de Covid-19», *20 minutos*, <https://www.20minutos.es/noticia/4227722/0/madrid-pandemia-coronavirus-fallecidos-residencias/>. Web. 31. 5. 2021.
  19. Triana, Javier (21. 1. 2020), «¿Qué se sabe del nuevo coronavirus de China?», *La Vanguardia*, <https://www.lavanguardia.com/vida/20200121/473022295286/que-se-sabe-del-nuevo-coronavirus-de-china.html>. Web. 28. 5. 2021.
  20. Farrés, Héctor (20. 6. 2020), «Coronavirus, última hora en España: rebrotes y fin del estado de alarma, en directo», *La Vanguardia*, <https://www.lavanguardia.com/vida/20200620/481844607924/coronavirus-espana-desescalada-nueva-normalidad-fase-2-fase-3-contagios-muertes-madrid-catalunya-estado-de-alarma-ultimas-noticias-hoy-en-directo.html>. Web. 31. 5. 2021.

21. Cobos, Adrián y Daniel González (30. 8. 2020), «Estos son los famosos que han superado el coronavirus», *20 minutos*, <https://www.20minutos.es/imagenes/actualidad/4225271-estos-son-los-famosos-que-han-superado-el-coronavirus/>. Web. 31. 5. 2021.
22. Corzo Suárez, Begoña (2. 9. 2020), «Famosos que vencieron al coronavirus», *La Vanguardia*, <https://www.lavanguardia.com/gente/20200902/483266890484/famosos-coronavirus-covid-infectados-celebridades-artistas-deportistas.html>. Web. 30. 5. 2021.
23. Cué, Carlos E (14. 3. 2020), «Sánchez decreta el estado de alarma durante 15 días», *El País*, <https://elpais.com/espana/2020-03-13/el-gobierno-debate-decretar-el-estado-de-alarma.html>. Web. 30. 5. 2021.
24. Cué, Carlos E. y Elsa García de Blas (19. 5. 2020), «El Gobierno cede ante Ciudadanos y pacta reducir la prórroga del estado de alarma a dos semanas», *El País*, <https://elpais.com/espana/2020-05-19/el-gobierno-plantea-prorrogar-la-alarma-hasta-el-27-de-junio.html>. Web. 30. 5. 2021.

Literatura

1. ADS (2020), «2020 Word of the Year is “Covid”», <https://www.americandialect.org/2020-word-of-the-year-is-covid>. Web. 28. 5. 2021.
2. Borrat, Héctor (2005), «Periódicos de calidad: primeras propuestas para una lectura crítica», http://incom.uab.cat/portacom/wp-content/uploads/2020/01/21_esp.pdf. Web. 5. 11. 2020.
3. Grijelmo, Álex (2014), *El estilo del periodista*, Madrid: Santillana Ediciones Generales e-book.
4. Dej, Luis Alvin (2008), *Etika u medijima: primeri i kontroverze*, prev. Jelena Nikić, Beograd: Medija centar; Klub plus.
5. Ebart Medijski arhiv (2020), *Analiza izveštavanja medija o epidemiji korona virusa u Srbiji*, Beograd: OSCE.
6. Zabaleta García, Matías (2020), *Coronavirus: periodismo y lenguaje – análisis de los artículos de opinión en la prensa canaria (marzo y abril 2020)*, Trabajo de Fin de Grado, Universidad de La Laguna, Facultad de Ciencias Sociales y de la Comunicación.
7. Krejg, Ričard (2010), *Onlajn novinarstvo*, prev. Nela Britvić, Beograd: Clio.
8. Lázaro-Rodríguez, Pedro y Enrique Herrera-Viedma (2020), «Noticias sobre Covid-19 y 2019-nCov en medios de comunicación de España: el papel de los medios digitales en tiempos de confinamiento», *El profesional de la información*, 29, 1-11.
9. Marks, Karl, i Fridrih Engels (2008), „Manifest Komunističke partije“, *Ekonomija/Economics*, 15, 565-596.
10. Marx, Karl y Friedrich Engels (2021), *Manifiesto del Partido Comunista*, <https://webs.ucm.es/info/bas/es/marx-eng/47mpc/i0.htm>. Web. 2. 6. 2021.

11. Molina Manzano, Andrea (2020), *Cobertura mediática en la prensa escrita española durante el brote de Covid-19*, Trabajo de Fin de Grado, Universidad de La Laguna, Facultad de Ciencias Sociales y de la Comunicación.
12. Núñez Gómez, Patricia, Natalia Abuín-Vences, Javier Sierra-Sánchez y Luis Mañas-Viniegra (2020), «El enfoque de la prensa española durante la crisis del Covid-19. Un análisis del *framing* a través de las portadas de los principales diarios de tirada nacional», *Revista Latina de Comunicación Social*, 78, 41–63.
13. Pejović, Anđelka (2012), „O ublažavanju jezičkog iskaza i *politički korektnom jeziku* u novinskom diskursu”, *Strukturne karakteristike srpskog jezika*, ur. Miloš Kovačević, Kragujevac: FILUM, 219–231.
14. Pejović, Anđelka (2007), „Frazeologija u jeziku španskih novina”, *Nasleđe*, 7, 155–167.
15. Statista (2021), *Número medio de ejemplares difundidos de los principales diarios de información general españoles en 2020*, <https://es.statista.com/estadisticas/591109/difusion-de-los-principales-diarios-de-informacion-general/>. Web. 28. 5. 2021.
16. Filgueiras da Silva, Daniel Stephanye (2017), *La evidencialidad en lengua española: un análisis funcionalista en artículos de j-blogs*, Trabajo de Conclusión de Curso, Universidad Federal de Ceará, Centro de Humanidades.
17. Córdoba-Cabús, Alba, Manuel García-Borrego y Álvaro López-Martín (2020), «El periodismo de datos durante la crisis sanitaria del Covid-19 en la prensa española», *Revista Ibérica de Sistemas y Tecnologías de Información*, 35, 325–337.
18. Čolović, Ivan (2020), *Virus u tekstu*, Beograd: XX vek.
19. Štrkalj Despot, Kristina (2020), „Kako koronavirus mijenja jezik kojim govorimo (i mislimo)?”, *Hrvatski jezik*, 7, 1–7.

Ana Z. Huber
University of Belgrade
Faculty of Philology

REPORTING ON CORONAVIRUS USING THE EXAMPLE OF SPANISH MEDIA *EL PAÍS*, *LA VANGUARDIA* Y *20 MINUTOS*

Summary

The topic of this paper is the reporting of media on the coronavirus and side phenomena of global sanitary crisis caused by COVID-19 at the example of three Spanish daily magazines (online versions): *El País*, *La Vanguardia* and *20 minutos*. We have analysed the articles published during 2020. The aim of this paper is to present similarities and differences in media coverage of the topic of coronavirus using the example of three media outlets with large influence, but with a different level of credibility. We have selected

*Izveštavanje o koronavirusu na primeru španskih medija
El País, La Vanguardia i 20 minutos*

four texts from each newspaper, one for each of four key phases of the pandemic. According to our methodology, these phases are: first outbreak of contagion in China, first confirmed death in Spain, declaration of state of alarm and lockdown and the first end of state of alarm and lockdown on June 21st 2020. We also analysed twelve more articles, using the inductive, deductive and comparative method, that inform about various aspects of life in the time of the pandemic: civil rights (especially curfew), public health, economy and celebrities tested positive for coronavirus. During the analysis, we have focused on the elements of journalistic language, as well as the ethics of journalists' gaze at COVID-19. We have taken into consideration some linguistic elements like: evidentiality, combination of formal, neutral and informal speech, euphemism and political correctness, metaphor, word order, neologisms, verb forms, graphostylistic marks.

► **Key words:** coronavirus, Spain, *El País*, *La Vanguardia*, *20 minutos*, media, language.

Preuzeto: 10. 6. 2021.
Korekcije: 15. 7. 2021.
Prihvaćeno: 12. 8. 2021.